

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
σε συνεργασία με το
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΙΣ Τ.Π.Ε. ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

**ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
ΣΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ**

Ακριβή Σπυροπούλου, Α.Μ. 534

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:	Χριστίνα Συριοπούλου, Αν. Καθηγήτρια, ΠΑ.ΜΑΚ.
2 ^ο Μέλος:	Δρ. Ζωή Καραμπατζάκη, Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια- Ι.Π.Τ.-Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»
3 ^ο Μέλος	Δρ. Αγάθη Σταθοπούλου, Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια- Ι.Π.Τ.-Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»

Αθήνα

2023

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Κοινωνικές Ιστορίες (Κ.Ι.) δημιουργήθηκαν από την Carol Gray στη δεκαετία του 1990 για την ανάπτυξη κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε αυτιστικά άτομα. Είναι απλές και δομημένες ιστορίες με στόχο να συμβάλουν στην κοινωνική κατανόηση, ενώ το θεωρητικό τους υπόβαθρο συνδέεται με τις γνωστικές θεωρίες για την ερμηνεία του αυτισμού. Χρησιμοποιούνται για την αύξηση επιθυμητών και τη μείωση ανεπιθύμητων συμπεριφορών, τη διδασκαλία λειτουργικών και ακαδημαϊκών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη προσαρμοστικής συμπεριφοράς και τη διαχείριση νέων ή απρόοπτων γεγονότων. Πρόκειται για δημοφιλή πρακτική που συχνά εφαρμόζεται με τη συνδρομή της τεχνολογίας ή σε συνδυασμό με άλλες τεχνικές. Μεγάλος αριθμός ερευνών έχει διεξαχθεί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και την επιστημονική τεκμηρίωση των Κ.Ι. ως πρακτικής. Ήδη από τις πρώτες ανασκοπήσεις της σχετικής βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι η παρέμβαση αυτή φέρνει επιθυμητές μεταβολές στη συμπεριφορά ατόμων στο φάσμα του αυτισμού. Επισημαίνεται, όμως, πως οι έρευνες δεν διέπονται πάντα από μεθοδολογική αυστηρότητα, η χρήση πρόσθετων στρατηγικών αποτελεί συγχυτικό παράγοντα για την τεκμηρίωση λειτουργικής σχέσης ανάμεσα στις Κ.Ι. και την εξαρτημένη μεταβλητή, ενώ δεν παρέχονται δεδομένα για σημαντικές παραμέτρους, όπως η πιστότητα της θεραπείας, η γενίκευση και συντήρηση των αποτελεσμάτων, η κοινωνική εγκυρότητα. Επιπλέον, οι διαφορές στον τρόπο παράδοσης των Κ.Ι. και τα ελλιπή δημογραφικά δεδομένα δεν βοηθούν στον εντοπισμό των χαρακτηριστικών που συνδέονται με την επιτυχή ή όχι έκβαση της παρέμβασης. Η παρούσα εργασία αποτελεί ανασκόπηση της βιβλιογραφίας των ετών 2010–2023. Εξετάζονται δεκαεννέα ανασκοπήσεις και μετα-αναλύσεις που μελέτησαν την αποτελεσματικότητα των Κ.Ι. σε παιδιά και εφήβους/έφηβες με Δ.Α.Φ. για ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών και δεξιοτήτων. Παρουσιάζονται τα ευρήματα σχετικά με τη μεθοδολογία των ανασκοπήσεων και μετα-αναλύσεων, τον σχεδιασμό των ερευνών, τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού και της παρέμβασης, την εξαρτημένη μεταβλητή και τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων. Τέλος, αναφέρονται τα συμπεράσματα της μελέτης.

Λέξεις- κλειδιά: autism spectrum disorder, social stories, autism intervention, systematic review, meta-analysis

Βιβλιογραφία

Τα άρθρα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σημειώνονται με αστερίσκο (*).

*Alhwaiti, M. (2022). Does social stories intervention improve social skills among children with ASD?: A Systematic Review of the Literature. *Amazonia Investiga*, 11(51), 197-202. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.51.03.18>

Ali, S., & Frederickson, N. (2006). Investigating the evidence base of social stories. *Educational Psychology in Practice*, 22(4), 355–377. <https://doi.org/10.1080/02667360600999500>

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.

*Bozkurt, S.S., & Vuran, S. (2014). An Analysis of the Use of Social Stories in Teaching Social Skills to Children with Autism Spectrum Disorders. *Kuram Ve Uygulamada Egitim Bilimleri*, 14, 1875-1892. DOI: 10.12738/estp.2014.5.1952

*Bucholz, J.L. (2012). Social Stories™ for Children with Autism: A Review of the Literature. *Journal of Research in Education*, 22, 48-73. Ανακτήθηκε στις 10/2/2023 από <https://eric.ed.gov/?id=EJ1098400>

*Camilleri, L.J., Maras, K. & Brosnan, M. (2022). Autism Spectrum Disorder and Social Story Research: a Scoping Study of Published, Peer-Reviewed Literature Reviews. *Rev J Autism Dev Disord* 9, 21–38 <https://doi.org/10.1007/s40489-020-00235-6>

*Como, D.H., Goodfellow, M., Hudak, D. & Cermak, S.A. (2023): A Scoping Review: Social Stories Supporting Behavior Change for Individuals with Autism, *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*, DOI:10.1080/19411243.2023.2168824

Creswell, J. (2016). *Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας*. Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Ίων.

Γελαστοπούλου, Μ. & Παπαμιχαλοπούλου Έ. (2020). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Ανάπτυξη Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων, Δεξιοτήτων Ζωής και Αυτόνομης Διαβίωσης για μαθητές με αναπηρία μέσω Κοινωνικών Ιστοριών*. Ανακτήθηκε στις 10/2/2023 από <http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/el/koinwnikes-istories>

- *Daub, A.C. & Huber, T. (2020). Effectiveness of Social Stories on Social Skills for Elementary-Aged Students with Autism: A Literature Review. *International Journal of Education* 12(4):12 DOI: 10.5296/ije.v12i4.17759
- Frith, U. (2001). Mind Blindness and the Brain in Autism. *Neuron*, 32(6), 969-979. [https://doi.org/10.1016/S0896-6273\(01\)00552-9](https://doi.org/10.1016/S0896-6273(01)00552-9)
- Gray, C. A. (2018). Comparison of social stories™ 10.0-10.2 criteria [PDF file]. Ανακτήθηκε στις 23/11/2022 από <https://carolgraysocialstories.com/wp-content/uploads/2015/09/Social-Stories-10.0-10.2-Comparison-Chart.pdf>
- Gray, C. A., & Garand, J. D. (1993). Social Stories: Improving Responses of Students with Autism with Accurate Social Information. *Focus on Autistic Behavior*, 8(1), 1–10. <https://doi.org/10.1177/108835769300800101>
- Horner, R. H., Carr, E. G., Halle, J., Mcgee, G., Odom, S., & Wolery, M. (2005). The use of single-subject research to identify evidence-based practice in special education. *Exceptional Children*, 71(2), 165-179. <https://doi.org/10.1177/001440290507100203>
- *Karal, M. A., & Wolfe, P. S. (2018). Social Story Effectiveness on Social Interaction for Students with Autism: A Review of the Literature. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 53(1), 44–58. <https://www.jstor.org/stable/26420426>
- *Karkhaneh, M., Clark, B., Ospina, M. B., Seida, J. C., Smith, V., & Hartling, L. (2010). Social Stories™ to improve social skills in children with autism spectrum disorder: a systematic review. *Autism: the international journal of research and practice*, 14(6), 641–662. <https://doi.org/10.1177/1362361310373057>
- *Kokina, A., & Kern, L. (2010). Social Story interventions for students with autism spectrum disorders: a meta-analysis. *Journal of autism and developmental disorders*, 40(7), 812–826. <https://doi.org/10.1007/s10803-009-0931-0>
- Kratochwill, T. R., Hitchcock, J. H., Horner, R. H., Levin, J. R., Odom, S. L., Rindskopf, D. M., & Shadish, W. R. (2013). Single-Case Intervention Research Design Standards. *Remedial and Special Education*, 34(1), 26–38. <https://doi.org/10.1177/0741932512452794>

- Leaf, J.B., Ferguson, J.L., Cihon, J.H., Milne, C.M., Leaf, R., Mc Eachin, J. (2020). Critical Review of Social Narratives. *J Dev Phys Disabil* 32, 241–256 . <https://doi.org/10.1007/s10882-019-09692-2>
- Litras, S., Moore, D. W., & Anderson, A. (2010). Using video self-modelled social stories to teach social skills to a young child with autism. *Autism research and treatment*, 2010, 834979. <https://doi.org/10.1155/2010/834979>
- Maggin, D. M., Lane, K. L., & Pustejovsky, J. E. (2017). Introduction to the Special Issue on Single-Case Systematic Reviews and Meta-Analyses. *Remedial and Special Education*, 38(6), 323–330. <https://doi.org/10.1177/0741932517717043>
- *Mayton, M.R., Menendez, A.L., Wheeler, J.J., Carter, S.L. & Chitiyo, M. (2013). An analysis of Social Stories™ research using an evidence-based practice model. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 13: 208-217. <https://doi.org/10.1111/j.1471-3802.2012.01255.x>
- Μαυροπούλου, Σ. (2007). Επιτυχημένες εκπαιδευτικές πρακτικές για παιδιά στο φάσμα του αυτισμού. *Πρακτικά 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ειδικής Αγωγής. Η Ειδική Αγωγή στην Κοινωνία της Γνώσης*, 387-393. Αθήνα: Εταιρεία Ειδικής Παιδαγωγικής Ελλάδος σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εκδόσεις Γρηγόρης.
- *McGill, R.J., Baker, D., & Busse, R.T. (2015). Social Story™ interventions for decreasing challenging behaviours: a single-case meta-analysis 1995–2012. *Educational Psychology in Practice*, 31, 21 - 42. DOI:10.1080/02667363.2014.975785
- National Autism Center. (2015). *Findings and conclusions: National standards project, phase 2 – Addressing the need for evidence based practice guidelines for autism spectrum disorder*. Ανακτήθηκε 5/3/2023 από [http:// www.nationalautismcenter.org/national-standards-project/phase-2/](http://www.nationalautismcenter.org/national-standards-project/phase-2/)
- National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorder. (2015). *Evidence-based practices*. Ανακτήθηκε 5/3/2023 από <http://autismpdc.fpg.unc.edu/evidence-based-practices>

- *Olçay, S., Kıyak, Ü. E., & Toper, Ö. (2022). Is Social Story™ an evidence-based practice? A meta-analysis and comprehensive descriptive analysis study. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 23(2), 431-458. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.766765>
- Ostryn, C., & Mincic, M. S. (2022). A Literature Review of Social Communication Interventions for Individuals with Autism Spectrum Disorder in General Education Settings. *Current Developmental Disorders Reports*, 9(2), 19–36. <https://doi.org/10.1007/s40474-022-00247-3>
- Özdemir S. (2008α). The effectiveness of social stories on decreasing disruptive behaviors of children with autism: three case studies. *Journal of autism and developmental disorders*, 38(9), 1689–1696. <https://doi.org/10.1007/s10803-008-0551-0>
- Özdemir, S. (2008β). USING MULTIMEDIA SOCIAL STORIES TO INCREASE APPROPRIATE SOCIAL ENGAGEMENT IN YOUNG CHILDREN WITH AUTISM. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 7, 80-88. Ανακτήθηκε στις 7/5/2023 από <https://www.researchgate.net/publication/237484387>
- Özdemir, S. (2010). Social stories: an intervention technique for children with Autism. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 1827-1830. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.372>
- *Qi, C. H., Barton, E. E., Collier, M., Lin, Y.-L., & Montoya, C. (2018). A Systematic Review of Effects of Social Stories Interventions for Individuals With Autism Spectrum Disorder. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 33(1), 25–34. <https://doi.org/10.1177/1088357615613516>
- *Reynhout, G., & Carter, M. (2011). Evaluation of the efficacy of Social Stories[™] using three single subject metrics. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 5(2), 885–900. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2010.10.003>
- Reynhout, G., & Carter, M. (2006). Social Stories™ for children with disabilities. *Journal of Autism & Developmental Disorders*, 36, 445–469. doi:10.1007/s10803-006-0086-1.

- *Rhodes, C. (2014). Do Social Stories help to decrease disruptive behaviour in children with autistic spectrum disorders? A review of the published literature. *Journal of Intellectual Disabilities*, 18(1), 35–50. <https://doi.org/10.1177/1744629514521066>
- Riga, A., Ioannidi, V., & Papayiannis, N. (2020). Autism Spectrum Disorder and Social Stories Purpose and Utility. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 12(4), 19–26. <https://doi.org/10.9734/ajess/2020/v12i430317>
- Riga, A., Ioannidi, V., & Papayiannis, N. (2021). SOCIAL STORIES AND DIGITAL LITERACY PRACTICES FOR INCLUSIVE EDUCATION. *European Journal of Special Education Research*, 7(2). <http://dx.doi.org/10.46827/ejse.v7i2.3773>
- *Rodríguez, M. G., Pastor-Cerezuela, G., Tijeras-Iborra, A., & Fernandez-Andres, M. I. (2019). Effectiveness of social stories in intervention in autistic spectrum disorder: A review. *Papeles del Psicólogo* 40(3), 217-225. <https://doi.org/10.23923/pap.psicol2019.2904>
- Rust, J., & Smith, A. (2006). How should the effectiveness of Social Stories to modify the behaviour of children on the autistic spectrum be tested?: Lessons from the literature. *Autism*, 10(2), 125–138. <https://doi.org/10.1177/1362361306062019>
- *Saad, M. A. E. (2016). The Effectiveness of Social Stories among Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorders: Meta- Analysis. *Psycho-Educational Research Reviews*, 5(2), 51–60. Ανακτήθηκε στις 10/2/2023 από <https://perrjournal.com/index.php/perrjournal/article/view/306>
- Sani-Bozkurt, S.S., Vuran, S., & Akbulut, Y. (2017). Design and Use of Interactive Social Stories for Children with Autism Spectrum Disorder (ASD). *Contemporary Educational Technology*, 8(1), 1-25. <https://doi.org/10.30935/cedtech/6184>
- Sansosti, F. J., & Powell-Smith, K. A. (2008). Using Computer-Presented Social Stories and Video Models to Increase the Social Communication Skills of Children With High-Functioning Autism Spectrum Disorders. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 10(3), 162–178. <https://doi.org/10.1177/1098300708316259>
- Sansosti, F. J., Powell-Smith, K. A., & Kincaid, D. (2004). A Research Synthesis of Social Story Interventions for Children With Autism Spectrum Disorders. *Focus on Autism and Other*

- Developmental Disabilities*, 19(4), 194–204.
<https://doi.org/10.1177/10883576040190040101>
- Scattone, D., Wilczynski, S. M., Edwards, R. P., & Rabian, B. (2002). Decreasing disruptive behaviors of children with autism using social stories. *Journal of autism and developmental disorders*, 32(6), 535–543. <https://doi.org/10.1023/a:1021250813367>
- Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A. (2013). PND at 25: Past, Present, and Future Trends in Summarizing Single-Subject Research. *Remedial and Special Education*, 34(1), 9–19. <https://doi.org/10.1177/0741932512440730>
- Smith, E., Constantin, A., Johnson, H., & Brosnan, M.J. (2020). Digitally-Mediated Social Stories Support Children on the Autism Spectrum Adapting to a Change in a ‘Real-World’ Context. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 51, 514 - 526. DOI:10.1007/s10803-020-04558-5
- *Styles, A. (2011). Social Stories: Does the research evidence support the popularity? *Educational Psychology in Practice*, 27(4), 415–436. <https://doi.org/10.1080/02667363.2011.624312>
- Syriopoulou-Delli, C.K, Agaliotis, I. & Papaefstathiou, E. (2016): Social skills characteristics of students with autism spectrum disorder, *International Journal of Developmental Disabilities*, DOI: 10.1080/20473869.2016.1219101
- Syriopoulou-Delli, C.K., Varveris, A., & Geronta, A. (2016). Application of the Theory of Mind, Theory of Executive Functions and Weak Central Coherence Theory to Individuals with ASD. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 7, 102. DOI:[10.5539/JEDP.V7N1P102](https://doi.org/10.5539/JEDP.V7N1P102)
- Syriopoulou-Delli, C.K., Ruxandra Folostina, R. (2022). *Train-ASD: Vocational Training on Communication and Teaching Approaches in Autism Spectrum Disorders. e-BOOK*. Ανακτήθηκε στις 7/5/2023 από <https://www.researchgate.net/publication/358571096>
- Συριοπούλου-Δελλή, Χ. (2016). *Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή Ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος*. Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας

- *Test, D.W., Richter, S.M., Knight, V.F., & Spooner, F. (2011). A Comprehensive Review and Meta-Analysis of the Social Stories Literature. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 26, 49 - 62. DOI:10.1177/1088357609351573
- Thiemann, K. S., & Goldstein, H. (2001). Social stories, written text cues, and video feedback: effects on social communication of children with autism. *Journal of applied behavior analysis*, 34(4), 425–446. <https://doi.org/10.1901/jaba.2001.34-425>
- Volioti. C., Tsiatsos. T., Mavropoulou, S., & Karagiannidis, C. (2016). VLEs, social stories and children with autism: A prototype implementation and evaluation. *Educ Inf Technol* 21, 1679–1697 <https://doi.org/10.1007/s10639-015-9409-1>
- Wang, P., & Spillane, A. (2009). Evidence-based social skills interventions for children with autism: A meta-analysis. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 44(3), 318–342. Ανακτήθηκε στις 5/3/2023 από https://www.researchgate.net/publication/284814095_Evidence-Based_Social_Skills_Interventions_for_Children_with_Autism_A_Meta-analysis
- Yaylaci F, Miral S. A Comparison of DSM-IV-TR and DSM-5 Diagnostic Classifications in the Clinical Diagnosis of Autistic Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 2017 Jan, 47(1):101-109. DOI: 10.1007/s10803-016-2937-8. PMID: 27747464
- Zhu, J., Connell, J.E., Kerns, C.M., Lyon, N., Vecere, N., Lim, D., & Myers, C.M. (2014). Toward interactive social stories for children with autism. *Proceedings of the first ACM SIGCHI annual symposium on Computer-human interaction in play*. DOI:10.1145/2658537.